

Raffi Gregorian: Popis rutinsko i tehničko pitanje

Timovi stručnjaka iz OHR-a će u narednih nekoliko sedmica izvršiti popis državne imovine. Ovo je korak koji je davno trebao biti preduzet, a on može i treba biti napravljen u okviru predviđenog vremenskog rasporeda, prije održavanja sljedeće sjednice Vijeća za implementaciju mira.

Iako bi pravljenje popisa imovine trebalo biti rutinsko i tehničko pitanje, kruži dosta dezinformacija o tome šta taj popis podrazumijeva. Iz tog razloga je potrebno jasno objasniti šta jeste, a šta nije državna imovina, i zašto se sada OHR bavi zadatkom koji su prije izvjesnog vremena lokalne vlasti već trebale završiti.

Dakle, šta spada u državnu imovinu? Prije svega, državna imovina predstavlja dio pravnog naslijeđa prenesenog sa Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine (SR BiH) na Republiku Bosnu i Hercegovinu koju su priznale Ujedinjene nacije, te na Bosnu i Hercegovinu (BiH). To je u skladu sa članom 1. Ustava Bosne i Hercegovine, odnosno s Aneksom 4. Dejtonskog mirovnog sporazuma.

Ustav predstavlja osnovu za suverenitet države i njenu dvoentitetsku strukturu. Prema tome, dovođenje u pitanje pravnog naslijeđa iz Člana 1. Ustava BiH slično je dovođenju u pitanje činjenice da je BiH država koja se sastoji od dva entiteta. Suprotno nekim tvrdnjama, Dejtonom i Aneksom 4. državna imovina nije dodijeljena entitetima.

Drugo, uglavnom govorimo o dvije kategorije državne imovine: imovina koja je od 31. decembra 1991. godine registrirana na ime SR BiH i njenih organa i imovina koja je pripadala Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji (SFRJ), bez obzira da li se nalazila u Bosni i Hercegovini ili u inostranstvu, koja je prema Ugovoru o sukcesiji SFRJ konkretno dodijeljena Bosni i Hercegovini.

Državna imovina je, najvećim dijelom, vojna imovina, kao što su kasarne, ali i neke vladine zgrade i ljetne rezidencije koje su u bivšem sistemu koristili visoki zvaničnici.

Kao što je važno šta spada u državnu imovinu, jednako je važno i šta ne spada.

Mnogi političari pogrešno pretpostavljaju da je "državna imovina" isto što i "javna imovina". To nije tačno. Vijeće ministara je 2004. godine jasno definiralo šta sve spada u državnu imovinu. Na taj način, državna imovina ne uključuje imovinu u vlasništvu preduzeća tretiranih kroz zakone o privatizaciji, građevinsko zemljište dodijeljeno od strane opština i slično. Cilj procesa raspodjele državne imovine u skladu sa uslovima koji će omogućiti tranziciju OHR-a u Ured specijalnog predstavnika EU nije da se utvrdi kako će se riješiti pitanje rijeka, šuma, parkova i druge imovine koja predstavlja "javno dobro". Ukoliko je vlasništvo nad ovom vrstom imovine i resursa predmet spora, takve će sporove morati na odgovarajući način rješavati pravosudne i zakonodavne vlasti ove zemlje, a ne OHR.

Sporazum o sukcesiji imovine SFRJ stupio je na snagu 2004. godine i njime je utvrđen način raspodjele pokretne i nepokretne imovine bivše SFRJ između bivših republika. Tek nakon toga postalo je praktično moguće riješiti ova pitanja unutar same BiH.

Uprkos nastojanjima Vijeća ministara da tokom 2004. godine počne rješavati ova pitanja, entitetske vlade su ipak nastavile prodavati državnu imovinu i njome raspolagati. Zbog toga je visoki predstavnik u martu 2005. godine zabranio entitetima i državi raspolaganje takvom imovinom sve dok Komisija za državnu imovinu ne uspije riješiti ovo pitanje.

Političke prepirke tokom protekle četiri i po godine onemogućile su Komisiji da završi svoj posao, tako da zabrana raspolaganja imovinom ostaje na snazi.

U februaru 2008. godine, Upravni odbor Vijeća za implementaciju mira definirao je rješavanje pitanja državne imovine kao prioritetan cilj i od tada poziva na realizaciju popisa imovine, donošenje zakona i sporazuma između države i entiteta, što bi konačno omogućilo raspodjelu ove imovine na način koji će osigurati da svaki nivo vlasti u BiH u vlasništvu ima imovinu potrebnu za obavljanje svojih javnih funkcija.

Ispravan i kompletan popis državne imovine je očigledno od ključnog značaja za ovaj proces. Ipak, bilo je potrebno

više od godinu dana stalnih apela i poziva Vijeća za implementaciju mira i OHR-a da Vijeće ministara BiH uopšte formira Radnu grupu za izradu popisa, kojoj je dat mandat od šest mjeseci. U samo mjesec dana, koliko joj je ostalo da završi posao, Radna grupa do sada nije čak uspjela usaglasiti ni metodologiju rada.

Otkako je visoki predstavnik najavio svoju namjeru da obavi popis, s različitih strana su se pojavili komentari o razlozima zašto to ne može biti učinjeno. Neki su tvrdili da će proces trajati godinama, a ne mjesecima.

Čini se da neki političari ne žele da se ovaj popis realizuje. Žele da situacija po pitanju vlasništva nad ovom imovinom ostane nejasna. U nekim slučajevima, ovo im može omogućiti da i dalje nastave profitirati od iskorištavanja ove imovine, iako ona ne pripada njima nego građanima Bosne i Hercegovine, i iako je dalje rješavanje situacije s imovinom koja će biti u vlasništvu države i drugih nivoa vlasti pitanje oko kojeg treba biti postignut politički dogovor.

Bez popisa ne može biti ni političkog dogovora, a bez takvog dogovora ne može doći do tranzicije OHR-a u Ured specijalnog predstavnika Evropske unije. Uprkos velikoj priči o željama da se OHR ugasi, političari nisu učinili ništa da ispune cilj vezan da državnu imovinu, odnosno da to učine na vrijeme, prije novembarske sjednice Upravnog odbora Vijeća za implementaciju mira.

S obzirom na neuspjeh bosanskohercegovačkih političara da djeluju u skladu sa svojim obavezama, visoki predstavnik je odlučio da OHR provede popis, putem prikupljanja dokumentacije koja je na raspolaganju svakom građaninu. Nakon prikupljanja podataka, oni će biti objavljeni, a građani ove zemlje će imati jasniju sliku o imovini koja može i treba biti iskorištena za njihovu dobrobit, a ne za lične ciljeve vlastodržaca.

Popis je samo popis. OHR neće odlučivati o tome šta je u čijem vlasništvu. O tome će odlučivati vlasti u BiH. Međutim, kada popis bude završen, neće više biti toliko mjesta za izgovore i postaće kristalno jasno ko želi, a ko ne želi tranziciju OHR-a u EUSR